

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

Warszawa, dnia 20 stycznia 2011 roku

RPO-585661-IV/08/RG

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Pan

Jerzy Miller

Minister

Spraw Wewnętrznych i Administracji

Szanowny Panie Ministrze,

Pełnomocnik Terenowy Rzecznika Praw Obywatelskich we Wrocławiu w związku z licznymi skargami na przewlekłość organów administracyjnych w załatwianiu spraw dotyczących ustalania prawa do rekompensaty na podstawie ustawy z dnia 8 lipca 2005 roku o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (t.j.: Dz. U. Nr 169, poz. 1418 ze zm.) skierował w połowie 2010 roku wystąpienia do Wojewody Dolnośląskiego, Lubuskiego i Opolskiego dotyczące wskazania ilości rozpoczętych i zakończonych postępowań administracyjnych w tych sprawach.

Warto w tym miejscu przypomnieć, że kwestia przewlekłości tych postępowań była już podejmowana przez Rzecznika Praw Obywatelskich w roku 2008, na podstawie informacji Najwyższej Izby Kontroli o wynikach kontroli wykonywania zadań przez Ministra Skarbu Państwa i inne organy administracji rządowej w zakresie reprivatyzacji. W toku podejmowanych działań Rzecznik Praw Obywatelskich zwracał się do wszystkich wojewodów o podanie informacji dotyczących sposobu załatwiania między innymi roszczeń opartych na tej ustawie (tzw. roszczeń zabużańskich).

Wobec stwierdzenia rażącej przewlekłości w rozpoznawaniu wyżej wskazanych spraw Rzecznik Praw Obywatelskich skierował w dniu 6 listopada 2008 roku wystąpienie do Prezesa Rady Ministrów domagające się podjęcia stosownych działań legislacyjnych i organizacyjnych, zapobiegających nadmiernej przewlekłości postępowań administracyjnych. Podkreślił w nim, iż przewlekłe prowadzenie postępowań administracyjnych w sposób oczywisty podważa zaufanie obywateli do państwa i prawa, naruszając podstawową zasadę ustroju Rzeczypospolitej Polskiej wynikającą z art. 2 Konstytucji RP i podstawową zasadę procesu

administracyjnego, wyrażoną w art. 8 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.).

Na powyższe wystąpienie odpowiedział pismem z dnia 9 kwietnia 2009 roku Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji (pismo znak: BMP-079-12257/08) wskazując, iż podejmowane działania organizacyjne, takie jak zwiększenie zatrudnienia, podniesienie wynagrodzeń, przesunięcia w ramach urzędów, stała kontrola kierownictwa nad liczbą rozpatrywanych spraw przez pracowników winny przyczynić się do zmniejszenia zjawiska przewlekłości postępowań administracyjnych.

W oparciu o dane uzyskane przez Pełnomocnika Terenowego Rzecznika Praw Obywatelskich we Wrocławiu w roku 2010 z województw dolnośląskiego, lubuskiego i opolskiego oraz informacje zebrane z tychże województw przez Rzecznika w roku 2008, można dokonać oceny skuteczności zapowiadanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji działań. I tak:

1. Województwo Dolnośląskie, dane z II kwartału 2008 roku: od dnia 30 stycznia 2004 roku do dnia 12 maja 2008 roku zarejestrowano 5 762 spraw, od dnia 30 stycznia 2004 roku do dnia 21 maja 2008 roku rozpatrzono 2 000 spraw, przewidywany termin zakończenia rozpatrywania spraw - 2012 rok, przeciętny okres rozpatrywania sprawy wynosi 1 rok.

Dane zaktualizowane na dzień 10 maja 2010 roku: nierozpatrzone sprawy - 12 872, od końca stycznia 2004 roku do maja 2010 roku wydano 1 326 decyzji (1 055 decyzji potwierdzających prawo do rekompensaty, 117 decyzji odmawiających, 154 decyzji o innej treści, np.: umorzenie postępowania), przeciętny okres rozpatrywania sprawy wynosi 1 rok, wnioski rozpatrywane są według kolejności wpływu.

2. Województwo Lubuskie, dane z II kwartału 2008 roku: zarejestrowano 5 926 spraw, wydano 311 decyzji, 796 spraw jest w trakcie rozpatrywania.

Dane zaktualizowane na dzień 30 maja 2010 roku: nierozpatrzone sprawy - 7 488, od końca 2004 roku do maja 2010 roku wydano 699 decyzji (650 decyzji potwierdzających prawo do rekompensaty, 49 decyzji odmawiających), przeciętny okres rozpatrywania sprawy wynosi 2 miesiące.

3. Województwo Opolskie, dane z II kwartału 2008 roku: zarejestrowano 5 075 spraw, przeciętny okres rozpatrywania sprawy wynosi od 6 miesięcy do 1 roku.

Dane zaktualizowane na dzień 30 kwietnia 2010 roku: sprawy nierozpatrzone - 4 523, średnia liczba rocznie rozpatrzonych spraw - 184, od 2004 roku do kwietnia 2010 roku wydano 1 649 decyzji (1 596 decyzji potwierdzających prawo do rekompensaty, 53 decyzji odmawiających), przeciętny okres rozpatrywania sprawy wynosi 1 rok.

Jakkolwiek wyżej wskazane dane nie są ujednocicone i dotyczą tylko trzech województw, to jednak wynika z nich jednoznacznie, iż właściwe organy administracji publicznej nadal nie radzą sobie z terminowym rozpatrywaniem roszczeń wynikających z ustawy z dnia 8 lipca 2005 roku o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz poprzednich uregulowań prawnych dotyczących roszczeń zabużańskich. Potwierdzają to również skargi obywateli, wpływające wciąż do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich. Liczba wniosków pozostałych do rozpatrzenia i dotychczasowe tempo wydawania decyzji w tych sprawach nakazuje przypuszczać, iż załatwienie złożonych do tej pory wniosków w dalszym ciągu nie będzie możliwe przed upływem co najmniej kilku lat, a w konsekwencji rażąco będą naruszane terminy załatwiania spraw administracyjnych określone przez przepis art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego.

W związku z powyższym należy uznać, iż podejmowane działania organizacyjne, które w ocenie Pana Ministra miały ograniczyć zjawisko systemowej przewlekłości rozpoznawania przedmiotowych spraw, nie przyniosły spodziewanego rezultatu.

Z tego względu Rzecznik Praw Obywatelskich na podstawie art. 16 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 roku o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t. j. : Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) ponownie zwraca się do Pana Ministra w kwestii podjęcia stosownych działań legislacyjnych i organizacyjnych, skutecznie zapobiegających nadmiernej przewlekłości postępowań administracyjnych w sprawach roszczeń zabużańskich. Wskazane byłoby między innymi wprowadzenie konieczności powiadamiania stron o toczącym się postępowaniu i jego aktualnym stadium ze względu na prawnie wiążące terminy. Oczywiście nie zmniejszy to liczby spraw, ale pozwoli na respektowanie prawa obywateli do bieżącej informacji o toczącym się z ich udziałem postępowaniu. Kolejnym środkiem, który mógłby zdecydowanie przyspieszyć i usprawnić postępowanie dotyczące rekompensaty za mienie zabużańskie jest aktywne wykorzystanie telepracy, umożliwiające korzystanie z zasobów kadrowych innych, nie obciążonych tak bardzo tym zakresem spraw urzędów wojewódzkich. W szczególności proszę o rozważenie tej kwestii w kontekście zakładanej redukcji zatrudnienia w administracji publicznej, ponieważ mogą pojawić się obawy, czy nie wpłynie ona niekorzystnie na terminowość załatwienia wskazanych wyżej spraw, a tym samym nie utrudni realizacji konstytucyjnych praw obywateli. Będę wdzięczna za poinformowanie Rzecznika Praw Obywatelskich o stanowisku zajęтым w tej sprawie przez Pana Ministra.

Łącząc wyznaczy szanunku
Anna Jędrzejewska